

Sterktammerspill

TEATER: TERNINGKAST 5 FERSKE SCENER

"Ashes to Ashes" av Harold Pinter

Medvirkende: Bernt Bjørn og Hege Aga Rogstad, Regi: Kristin Eriksen Bjørn, Komponist: Erik Stifjell, Lysdesign: Nicolas Horne, KulturHuset, Verkstedet

Nobelprisvinneren Harold Pinters *Ashes to Ashes* (1996) kombinerer på mesterlig vis menneskelig intimitet, historiske katastrofer og dagens storpolitiske umenneskelighet, og *Ferske Scener* lykkes med å formidle skuespillets foruroligende kompleksitet. Stykket utspiller seg både som samlivsdrاما og samtidsmeditasjon; utfordringene består i å relatere disse spenningene.

Dramaet starter meget treffende med *Ten Sharps* You were always on my mind, en smektende smørsang som setter tonen for hengivenhet og romantisk hjemmekos. Devlin fremfører balladen som en hyllest til sin partner, Rebekka, men stemningen blir snart spolert når det viser seg at hun har en sadomasochistisk opplevelse med en tidligere elsker som sitt sterkeste minne. Hva skjer nå en plutselig finner ut at en spiller annenfiolin i sin elskedes sjelsliv?

Bernt Bjørn og Hege Aga Rogstad formidler med innlevelse og nyansert temperament de mange ulike emosjonelle svingningene av sjalusi, kjærlighet, mistenksomhet, hevn og håpløshet som rir paret i deres samtale. Dette er spesielt godt gjort ettersom dialogen foregår mellom dannede mennesker i et veletablert hjem, rammer som ikke gir rom for ekstreme utslag, verken fysisk eller verbalt.

Rebekka overrasker også Devlin med erindringer om kvinner som blir frarøvet sine barn av brutale offiserer på en togperrong. Assosiasjonene til holocaust og folkemord er opplagte, men er dette minnet hennes eget? Hvilken rolle spiller det i deres samliv? Akkurat som erotisk maktkamp på det private plan finner sin parallell i historisk undertrykkelse og overgrep, speiler barnløsheten muligens et personlig traume. Rebekkas utlegging om mental elefantiasis - en forstørrelse av et problem en ikke er offer for, men som en selv har forårsaket - indikerer en slik mulighet. Likeså gjør den gripende gjenopplevelsen av barnetap i sluttscenen, der det er umulig å avgjøre om lidelsen er Rebekkas egen, eller om hun viser en selvutslettende empati med historiens ofre. Den virkningsfulle bruken av ekko i avslutningen gir klangbunn for begge muligheter.

Rebekkas ubestemmelige minnefremkalling omfatter også hennes passive overskuing av menneskemasser som drives ut i havet til sin egen tilintetgjørelse. Denne poetiske erindringen utvider holocaustreferansen til et tidløst perspektiv. Erik Stifjells dystre og dundrende lydkulisser og Nicolas Horne og Geir Tore Holms allusjonsrike bakgrunnsvideoer illustrerer at menneskelig ondskap og folkemord strekker seg fra tidenes morgen til dagens bombetokter.

Rebekkas passivitet henspiller på de veletablerte hjemms stilltiende deltakelse i dagens grusomheter, liksom Devlins uttalelse om at Rebekkas tidligere forhold ikke angår ham indikerer bevisst historisk amnesi.

Kristin Bjørns instruksjon og Geir Tore Holms scenografi evner på en kløktig måte å integrere det private rommet og disse store perspektivene. To designerstoler på en øde scene gir muligheter for parets spenningsfelt og sammenstøt og plasserer dagens velstandsjag midt i historiens og samtidens ødeleggelser. Parets tidvise bruk av mikrofon avslører avstanden mellom dem og plasserer skuespillets samtale i en offentlig sammenheng. Ikke minst formidler denne teknikken dialog og handling til publikum i salen.

Ferske sceners oppsetning av Pinters drama treffer tilskuerne som en ubehagelig påminnelse om fremferd i det private liv, grusomheter i historien og samtiden og (mangelen på) engasjement i det offentlige. ruben moi, Nordlys